

Forfatter: Carl Henrik Koch

Titel: Udrag fra Henrich Steffens

Citation: Carl Henrik Koch: "Henrich Steffens", i Carl Henrik Koch: *Henrich Steffens*.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-authors-steffens-p-shoot-idm140567713698320.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Henrich Steffens

Den organicistiske opfattelse, der prægede den romantiske naturfilosofi, havde en anden af sine rødder i J.G. Herders historiefilosofi. Fordi naturen bestemmer menneskets livsvilkår, er den trinvis udvikling i naturens verden, som skyldes en iboende organiserende kraft, en del af menneskehedens udviklingshistorie. Mennesket er denne krafts højeste og mest værdifulde frembringelse, og er - som ethvert andet naturfænomen - en af dens fremtrædelsesformer. Alt begyndte i kaos, og "i periodiske tidsrum udvikledes luften, ilden, vandet og jorden sig af åndelige og materielle *stamina* [dvs. grundelementer]. Mangfoldige forbindelser af vandet, luften og lyset måtte gå forud, før kimen til de første planteorganismer, muligvis mosset, kunne fremkomme. Mange planter måtte opstå og gå til grunde, før der opstod en dyrisk organisme; også her gik mange insekter, fugle, vand- og nattedyr forud for Jordens og dagslysets velformede dyr, til endelig, efter alle andre, kronen på vor klodes organisation, mennesket, *mikrokosmos*, trådte frem. Han, alle elementers og væsners søn, det mest fornemme indbegreb og samtidig blomsten af Jordens skabelsesproces, kunne ikke være andet end naturens endelige yndlingsbarn, til hvis dannelse og modtagelse mange udviklinger og omvæltninger måtte gå forud." [Tysk original tekst]. Til at beskrive menneskehedens kulturelle udvikling anvendte Herder livsalder-analogien. De enkelte kulturer udvikler sig som organismer fra et ungdomsstadium over et voksenstadium til et alderdomsstadium.